

L L E V A N T

DECEMARI CATOLIC MALLORQUI

Any XI

Núm. 383

ARTA 10 de Febrer 1927.

DEU I PATRIA

PREUS

Artà, i comarca any. 4 pts.

A fora id . . . 6 pts.

Extranger id . . . 10 pts.

El centenari de Beethoven

Aquest any es fa memòria dins el món cult del centenari de la mort de Beethoven. LLEVANT vol honorarlo i honorar-se a sí mateix, dedicantli una recordansa. Mes, dins la pobresa espiritual de una pobra vila pagesa, perduda dins les montanyes de Mallorca, com evocar la figura grandiosa de l'hèroi, grandiosa no solsament per el seu geni artístic sino també, i encare més, per la força moral de la seva ànima?

Els que escrivim aquesta publicació ens trobam torbats davant aquest deure que sentim ineludible! Per sort altres ànimes parionnes de la del gran músic sord ens venen a ajudar. Manlle verem algunes flors a Romain Rolland, amb quines paraules hem saludat ja altres vegades desde les nostres columnes algú d'els guies turmentats de l'humanitat, i al nostre gran poeta Joan Maragall, i en ferem ofrena amorosa demunt la seva tomba. Ell que no reconeixia altre signe de superioritat que la bondat, sabrà apreciar la puresa i sinceritat de la nostra intenció.

LA NOVENA SINFONIA

D'abim pregón de tristesa de la seva vida, Beethoven volgué cantar la alegria. Era el projecte de tota la seva vida. La hi pensava l'any 1793 quant vivia a Bonn. Tota la seva vida volgué cantar la joia i volgué fer-ne el coronament d'una de les seves obres més grans. Tota la vida duptà sobre la forma exacta que hauria de donar a l'himne, i duptà sempre en quina obra l'havia de col·locar. Fins i tot no estava decidit a placar-lo dins la *novena sinfonia*. Fins al darrer moment duptava de si li convendria deixar la *Oda a la Joia* per una *décima* o una *onzena sinfonia*. Hem de notar que la novena fou titulada com se la sol anomenar; *Sinfonia amb chors*, sinó *sinfonia amb un chor final sobre l'oda a la Joia*. La novena podia, i estigué a punt de acabar de una altre manera. En l'octubre de Juliol de l'

any 1823, Beethoven pensava posarli un *finale* instrumental, que va compondre i que empleá més tard en el *quator op 132*. Czerny i Sonnleithner asseguraven que després de l'execució de la novena (maig 1824) Beethoven servava encara aquesta idea.

L'introducció del chor dins una sinfonia presentava grans dificultats tècniques, com ens ho proven les plagues de Beethoven i els seus nombrosos assatjos per fer entrar les veus de altre manera i a altres moments de l'obra. En els borradors de la segona melòdia del *adagio* s'hi troba escrita una nota que diu «Pot ser fora convenient que el chor entrés aquí.» Mes, li resultava impossible separarse de la seva fidel orquesta. «Quant me ve una idea, deia, la sent sempre dins un instrument, mai dins les veus.» Així és que feu recular tot lo possible el moment d'emplear les veus i arribá al punt de donar

primer als instruments no tant solsels recitats del *finale*, sinó fins i tot el mateix tema de la joia,

Pero, hi ha que cercar més endins l'explicació d'aquests dubtes i d'aquests retards; la causa és més fonda. Aquest home desgraciat, turmentat sempre per la dolor, aspirant sempre a cantar l'excel·lència de l'alegria, deixava escolarse els anys sense cumplir la tasca que s'imposava, perquè sense mai parar el reprenia la turbonada de les seves passions i de la seva melancolia. Fins al darrer dia no ho conseguí. Mes, amb quina grandesa! Quant va compareixer per la primera vegada el tema de la alegria l'orquestra s'atura bruscament; es fa un silenci soptat, lo que dona a l'entrada del cant un caràcter misteriós i diví. I això és veritat, aquest tema és propiament un deu. La joia devalla del cel embolcallada d'una calma sobrenatural, de son buf lleuger acaricia els sofriments i la seva primera impresió quant llenega dins un cor convalescent, és tant tendre qu'es pot dir, com deia un amic de Beethoven, que «venen ganas de plorar veient els seus ulls tan dolços.» Totduna el tema passa a les veus presentantse amb un caràcter seriós i una mica opacitat. Però la joia s'ampara a poc a poc de tot l'ésser. Es una conquesta, una guerra contra el dolor. I vet aquí els ritmes de marxa, els exercicis en moviments, el cant ardent i poderós del tenor, totes aquestes pàgines trémols per aont sembla que passa l'alé mateix de Beethoven, el ritma de sa respiració i dels seus crits inspirats, de quant treseava els camps, componguent la seva obra transportat d'una fúria demoníaca, talment un vell rei. Lear al bell mig de la tempesta.

A la joia guerrera, segueix l'èxtasi religiós; després ve una orgia sagrada un deliri d'amor. Tota una humanitat tremolosa, aixeca els brassos al cel al mitg d'un clam poderós, es llença cap a l'alegria i l'estreny contra el seu cor.

L'obra del Titá trionfà de la mediocritat pública. La frivolitat de Viena trontollà per un instant; era devota de Rossini i de les òperes italianes Beethoven, humiliat i entristit pensava establir-se a Londres i feia contes de fer tocar allà la *novena simfonia*. Per segona vegada, com a l'any 1809, alguns nobles amics li feren arribar una súplica perquè no abandonés la seva pàtria. «Sàbèm, li deien, que heu escrit una nova composició de música sagrada aon heu expressat els sentiments que vos inspira la vostra profunda. La llum sobrenatural que ompla la vostre gran ànima l'il·lumina. Per altre banda sàbèm que la corona de les vostres grans simfonies s'és augmentada amb una flor immortal... La vostra ausècia durant aquests derrers anys afligia a tots els que tenen els ulls girats cap a vos.

Tots pensaven amb tristesa que l'home de geni col·locat tan alt entre els vivents, romania callat mentre un gènere de música extranya volia transplantar-se en la nostra terra fent caure dins l'oblit les produccions de l'art alemany... De vos sol espera la nació una vida nova, novells llorers i un nou regne de la veritat i de la bellesa a despit de la moda del dia... Dau nos l'esperansa de veure satisfets aviat els nostres desitjos... I puga la primavera vinenta, reflorir doblement, gracies a nels vostres dons per a nòstres i per a tot lo mon». Aquesta generosa sollicitud mostra el podé que tenia Beethoven, no sols artístic sino també moral sobre el *elito* alemany. El primer mot que troben els seus admiradors per alabar el seu geni no és el de ciència ni el d'art sino el de fe.

Beethoven, profundament emocionat per aquestes paraules, quedà. El 7 de maig de 1824 es donà a Viena la primera audició de la *misa en rei* de la novena simfonia. L'èxit fou trionfà i arribà a tenir un caràcter casi sedi-

ciós. Quant aparegué Beethoven fou acullit amb cinc salves de aplaudiments: el costum, en aquell país de l'etiqueta, era de fer-ne tres solsament per a la entrada de la família imperial. La policia hagué de posar terme a les manifestacions. La simfonia produí un entusiasme frenètic. Molta gent plorava Beethoven s'acubà després del concert: el transportaren a casa de Schindler aon restà capficat tota la nit i el matí següent; vestit i sense menjar ni beure. El triomf passà ràpidament i el resultat pràctic que en treguè Beethoven fou nul. Es tornà trobar pobre, malalt, solitari, però també vencedor: vencedor de la mediocritat dels homes, vencedor del seu propi destí, vencedor del seu sofriment.

«Sacrifica, sacrifica sempre les petiteses de la vida al teu art. Deu per demunt de tot»

(Traduït del llibre «Vie de Beethoven» de *Romain Rolland*.)

CANT DE JOIA

POESIA DE SCHILLER

Recitat per a la IX Simfonia de Beethoven.

Germans: a fora tristeses!—Altres cants més joiosos cantats ara sien, de joia ressonanta.

CANTS

Joia, que ets dels deus guspira generada dalt del cel:
vent de foe el pit respira
sota els plecs del teu sant vel.
Si ajuntar-se els cors demanen
que un mal vent va separant,
tots els homes s'agermanen
ont ells van tocant.

Si fortuna generosa
ens ha dat un bon company,
ò companya graciosa
cantarem amb mes afany.
Sols si tu cor hem fet, ben nostre
forta veu podrem lluir,
pro més d'un, girant el rostre,
fugirà plorant d'aquí.

Joia tots voldriem heure,
bo i seguint son pas florit,
i de joia tot s'abeura
de natura en l'ample pit.
Joia és bes i primavera,
joia bons amics ens feu;
goig fou dat al cuc en terra,
goig a l'àngel prop de Deu.

Goig! Els astres canten glòria;
van pel cel rient trionfants,
Goig! Correm rient, germans:
hérois som cantant victòria.

Abreuevos, homes, aral
Un gran bes inflama els cels;
germans, sobre els bells estels
hi ha l'amor inmens d'un Pare
Humiliat o mon, jaral.
Criador de terra i cels!
dins la llum de mils d'estels,
dins la llum cerque n te encara

Traducció de JOAN MARAGALL

NOTA—En aquest número volíem també publicar-hi una traducció del Testament d'en Beethoven però per falta d'espai el deixam pel n° pròxim.

En la Caixa Rural

Dia 31 a les 5 del capvespre la Junta General d'aquesta entitat tengué la sessió ordinària en la qual se prengueren interessants acords figurant entre aquests: l'aprovació del moviment de comptes i balans de 1925 que dona un benefici de 10.961'64 p. la renovació de la Junta, en lo qual, ademés dels reelegits entren: en el Consell d'Administració D. Rafel Q. Blanes com a segretari i D. Llorens Mas com a vocal i el d'Inspecció el Rt P. Rafel Ginard, Superior dels franciscans; destinar 2000 ptes a la secció d'acció social i 625 per enviar persones a celebrar els Exercicis espirituals; aprovar el Programa que la Junta de dita Secció proposa desenrotllar etc.

CONFERÈNCIA.

El vespre a les 8 heu hagué la primera de les reunions que se proposà fer la nova Secció. Se convidà per medi de pregó i la sala d'actes i saletes veinades foren insuficients per contenir la gent que se presentà.

Abans de res D. Pere Morell parlà dels projectes que té la Secció nova, de la vida esplèndida que econòmicament du la Secció de Socors mútuos, lo que és i lo que podria ésser la del Segur del bestiar, la conveniència d'establir-se el retir de la vellesa, l'organissació de la Biblioteca, etc. Acabà convidant a tothom a acudir diàriament al local de la Caixa, que no pot ésser millor ni está millor situat i que ha d'ésser la casa de tots si l'esperit cristià mos uneix.

Tot seguit s'alsa el Rt P. Pere J.

Cerdà el qual durant casi cinc quarts tengué pendent l'auditori de la seva paraula sense que ningú demostrés estar gens cansat; la seva exposició de fets que feren el viu i l'amenidat i claredat de sa conversa, com l'autoritat que a damunt aquestes questions se t'è conquistada, subjuguen l'auditori.

Demana un aplaudiment pels qui durant vint anys s'han sacrificats assistint a les sessions setmanals i duguent tot el pes de la marxa de l'entitat.

Parla de la marxa espléndida de la vida econòmica de La Caixa i del nou camp d'acció social que se proposa, recorre ja que fins ara no li era estat possible.

Defineix l'acció social distingint-la de la benèfica, aclarant els conceptes amb exemples pràctics; com també distingeix l'acció baix del punt de vista temporal i l'espiritual. La Caixa se proposa en lo temporal i espiritual la millora de tots i cada un dels socis i fins ha de arribar a l'obra benèfica si cal.

Parla dels inconvenients de les societats estrangeres i diu que, essent possible, convé molt més al·liscarse a les locals.

S'estén sobre la conveniència i funcionament de les Pensions a la Vellesa, les Caixes dotals, cases barates, establiment de terres, organització de indústries, etc. etc.

Mes dia, per dur a cap, totes les grans obres que poden crear-se en precís fer homos. Ja que tants n'hi ha de deficientes, convé preparar-ne per actuar, creant escoles d'estudis socials, especialment en mires a la joventut. Parla de les conferències i assumptes de que haurien de tractar; la biblioteca i llibres que cal posar-hi; la creació de diversions honestes pel jovent i la infiltració de ideals de germanor, millora, progrés, i perfecció.

S'ha de voler que la joventut es vigui alegre sense esser grossera i sobretot fer-ne bons cristians disposats, com la joventut mexicana a sostenir la fe dins els pobles. Rebé el P. Cerdà molts d'aplaudiments entre i entre i al final de l'interessant conferència.

Desde que la nova Junta d'acció social treballa, sovinteljen les reunions de les varies seccions que al sopluig de la Caixa funcionen i els socis se senten més esperançats de veure rellorir la seva secció respectiva.

—Per dissapte a vespre a les 7 i mitja se convoca a sessió a la Junta General de Socors mútuos.

—Pel diumenge a la mateixa hora heu ha anunciada una conferència que donará, si Déu ho vol, D. Jaume Puig de Ciutat i pel tercer diumenge altre conferència a càrrec del Canonge M. I. S. D. Antoni Sancho

El dia 2 s'hi tengué una reunió general per organitzar la compra de blat de les Indies intervengut. S'en suscrivoren per la compra d'algunes tonelades.

Els derres dies

Pareix qn'enguany la bulla carnavalesca arribará a ser grosseta. S'hi han posat amb molt de temps. Fa més de quinze dies que se dona broma a voler, que durant les vetllades patrullen pels carrers molts d'esbarts de desfressats, i que en moltes cases se sent els vespres els típics ximbomba i xorracs (acompanyant les tradicionals tonades de *derres dies*). Durant el decapvespre de cada diumenge i festa la Carretera nova desde Can Corona al Carrer Nou queda convertida en un passeig animadíssim ple de desfresses i jovent que se passeja tirant confletti serpentine i esquitxant d'essències. Si no pasás d'aixó, encara aniria be però hi ha qui intenta enverinar el divertiment honest en organitzar balls de màscara, i es clar, aixó ha de provocar la contra de tots els

qui venen obligats a vetllar per la moralitat pública. Per que' els mateixos interessats en sostenir el divertiment, no són els primers en reprovar tals intents i mirar d'aturar-los?

Diumenge se feu una crida per orde de l'autoritat prohibint el donar broma, i anar els vespres desfressats amb la cara tapada sense una persona que responga per ells.

De Son Servera

Solemníssimes i molt concorregudes han estades enguany totes les funcions de Coranta Hores, fetes durant els dies 31 de gener, primer i dos de febrer dedicades a St. Ignaci. La predicació del triduo corregué a càrrec del Pare Pons, franciscà; l'Ajuntament en incorporació presidí la funció del matí del dia primer i la del decapvespre del dia 2.

—Se segueixen altre pic les obres a l'Església nova. Per diumenge dia 13 del corrent hi ha anunciada una traginada de cantons a la qual se convida a tot el poble.

—Diumenge, 6 del corrent, en el local de «Cultura Servera» se reuniren en Juntageneral els socis d'aquesta entitat.

DESGRACIA—Dia 2 del actual a vespre el jovenet Xerafi Vives (a) Cametlo anava en la bixicleta a veure una funció de cine en el teatre de St Llorenç i arribant an el poble trobá una pedra en mig del camí i caigué rompente una espatlla. Fou trobat per un vesí de dit poble i al següent traslladat a caseva.

Li desitjam pronta i completa cura cló.

MORTS—Dia 3 morí Na Catalina Gili Nebot (a) Rum, morí a conseqüència de part essent inútils els auxilis de la ciència que li foren prestats. La seva mort fou molt sentida. Donam el condol a la seva familia desitjant visqui molts d'anys per pore pregar per la seva ánima. Al cel sia.

Corresponsal

PER LLOGAR

Hei ha dues cases per llogar a Calarratjada.

Per informes al Carrer de Palma número 36.

REGISTRE

MORTS

Dia 2 febrer—Margalida Ferragut Ginard (a) Ferraguda de 19 anys, fadrina, fia d'en Bartomeu Ferragut i de Na Francinaina Corpa; de Encefalitis aguda.

Dia 4 id— Pere Antoni Rosselló Maímó, (a) Colonier, casat, natural de Felanitx, de 84 anys, de vellesa.

MATRIMONIS

Dia 29— Miquel Genovard Tomás (a) Pulit, amb Maria Ginard Ginard (a) Sua, fadrins.

NAIXEMENTS

Dia 21 Gener— Pere Sureda Ferrer fíy de Mateu de Can Cruya i Bárbara.

Dia 23 id—Magdalena Ginard Ferrer, fia de Miquel i Maria.

Dia 25—Francisca Negre Vives fia de Andreu Mondoy i Catalina de Sa Badeya.

Dia 26 Nicolau Pons Llinás fíy den Colau Xina i Na Maria de Sa Rescló.

De CANOSTRA

DEL TEMPS

Ha fet aquesta desena la major part dels dies bons, si be molt frets, especialment matins i horabaixes. Però dilluns de matí i de nit, a calabrada se mogué molt de vent i dia 9 durant tota la nit i tot el dia plougé a calabrada i fins feu calabruixó.

ESTAT SANITARI

Ha disminuït molt l'epidèmia de grip: se pot dir que casi ja no n'hi ha. No hi ha tampoc cap sagramentat.

MORTS

El dia de la Mare de Deu Candelera devés les 3 del capvespre entregá l'ànima a Deu, la jove Margalida Ferragut de 19 anys. Feia un poc més d'una setmana que tengué es grip i li pega an es cap. S'acompanyada fou molt concorreguda. Rebi sa familia el nostre condol.

EL NOSTRO BATLE

—D. Josep Sureda Blanes batle major de la nostra vila, divendres de la setmana pasada, s'ausentá amb sa familia per fixar la seva residència a Astúries Durant el poc temps qu'es estat cap de la Corporació Municipal ha desplegada la seva activitat resolguent alguns assumptes crissats de dificultats, essent un d'ells la compra dels solars destinats al nou edifici d'escola graduada.

Sentim fonament la seu ausència com amics i per lo molt que la vila podia esperar de la seua reconeguda sabiesa i activitat ben provades.

PREGONS

Además del que se feu prohibint el donar broma, s'en feu també un privant an els atlots de correr amb rodes o patinadors pels carrers. Son fi és evitar les desgràcies que tant an els qui corren com als transeunts se poden ocasionar.

Altre s'en feu anunciant que 'l pròxim diumenge a les 10 se subastaran a la Sala, les obres d'explanació dels «Amellers, de Can Marin» devant l'estació del tren.

CARRERES DE BIXICLETES

Dia 30 en el Velódromo s'hi celebraren interessants Carreres de bixicletes. En elles heu prengueren part els notables corredors Abraham i Pocovi. Al endemà dilluns decapvespre, també n'hi hagué, en les que hi prengueren part els mateixos i els millors corredors de la Comarca.

Pel pròxim diumenge n'hi ha també en projecte, si el temps heu permet.

MILLORA

Ha millorat de la cremada a un peu la Srta. Dª Margalida Carrió (a) Julianeta, de resultes de la qual ha estada una temporada malalta. Ho celebram.

CINE

Dissapte en el Principal se projectará la película mallorquina «Flor de Espina». En ferá la presentació el poeta D. Josep Maria Tous i Maroto. Part de son producte líquit se destina a beneficències.

Se ha encontrado por fin la manera de curar el asma.

Un médico de fama mundial lo demostrará a todos los pacientes de Artá.

El Dr. Rodolfo Schiffmann anuncia que serán distribuidas muestras gratuitas de su célebre Asthmador polvo y sus Cigarillos Asthmador (estos últimos en tubos de aluminio para el bolsillo) durante el día de mañana o mientras duren las existencias por los farmacéuticos de todas las ciudades de España, a cuántos sufran de asma y deseen conocer este remedio. Mas de 6 mil farmacias han recibido muestras gratuitas con el único objeto de dar a conocer a todos sus clientes aquejados de asma y que no hayan probado todavía estas preparaciones sus rápidos y maravillosos efectos. El Dr. Schiffmann invita a todos los que sufren de Asma, Bronquitis o dificultades en la respiración que se dirijan al farmacéutico más próximo o que más les convenga, pidiendo una muestra gratuita, y en particular a aquellos asmáticos que hasta ahora han buscado sin resultado satisfactorio un alivio en otros remedios o tratamientos. Por violento que sea el acceso, por rebelde que sea el caso, el Asthmador o los Cigarillos Asthmador proporcionan alivio positivo casi inmediato en general a los 10 o 15 segundos y con toda seguridad dentro de otros tantos minutos como lo demostrará la muestra gratuita.

El Dr. Schiffmann cree en efecto que esta es la única manera de poder dar fe de las virtudes curativas de sus remedios y vencer la duda de los escépticos. Cuanto más violento, grave y desesperado sea el caso, tanto más apreciados y sorprendentes resultarán los efectos obtenidos por los pacientes después del primer ensayo con estas dos preparaciones. Las personas que por cualquier motivo no puedan obtener muestra gratuita de la farmacia local, se les remitirá una muestra gratuita si indican en carta su nombre y dirección escribiendo al Dr. Schiffmann en los Laboratorios Viñas, Cádiz, 71 Barcelona.

LECCIONES

DE

INGLES

TENEDURIA DE LIBROS

Cálculo mercantil

CON SUJECION A LOS TEXTOS ADOPTADOS POR LA ESCUELA OFICIAL DE COMERCIO INFORMES EN ESTA ADMINISTRACION